

KS. WOJCIECH BARTOSZEK

MIŁOŚĆ ISTOTĄ POWOŁANIA CHRZEŚCIJAŃSKIEGO W ŚWIETLE TEOLOGICZNEJ REFLEKSJI JANA PAWŁA II NAD PERYKOPĄ O BOGATYM MŁODZIEŃCU

Spotkanie Jezusa z bogatym młodzieńcem opisane w Ewangeliach (Mk 10, 17-22, Mt 19, 16-22, Łk 18, 18-23) miało szerokie oddziaływanie na chrześcijan różnych czasów. Można odnaleźć wpływ tej perykopy ewangelicznej na życie duchowe wielu wierzących w okresie starożytnym i w średniowieczu. W starożytności ewangeliczny opis spotkania Jezusa z bogatym młodzieńcem analizowali między innymi tacy autorzy, jak Klemens Aleksandryjski, Orygenes, czy też św. Bazyli Wielki, zaś w średniowieczu wśród wielu autorów podejmujących próbę analizy omawianej perykopy ewangelicznej szczególne miejsce zajmuje św. Tomasz z Akwinu. Biblijny przekaz o spotkaniu Jezusa z bogatym młodzieńcem miał także ogromny wpływ na duchowość takich świętych, jak Antoni Pustelnik czy też Franciszek z Asyżu. Obydwaj zmienili radykalnie swoje życie pod wpływem słów Jezusa skierowanych do bogatego młodzieńca, a dotyczących porzucenia bogactw i wezwania do naśladowania. Ich decyzje życiowe są przykładem dosłownego interpretowania słów Chrystusa.

Również w czasach współczesnych perykopa o spotkaniu Jezusa z bogatym młodzieńcem jest przedmiotem wielu studiów; ma ona także wielki wpływ na duchowość wielu chrześcijan. Między innymi na wykładach z teologii porównawczej duchowości reguł zakonnych na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Teresa Paszkowska podejmuje analizę wpływu perykopy o bogatym młodzieńcu na twórców reguł zakonnych¹

Ks. mgr lic. WOJCIECH BARTOSZEK – doktorant Instytutu Teologii Duchowości KUL; adres do korespondencji – e-mail: wbartoszek@tlen.pl

¹ Jedną z metod interpretacji Pisma Świętego, badającą historię oddziaływania tekstu biblijnego, zwana jest przez biblistów *Wirkungsgeschichte*. Znalazła ona zastosowanie między

W poczet współczesnych autorów, podejmujących tematykę naśladowania Chrystusa w oparciu o perykopę o bogatym młodzieńcu, wpisuje się Jan Paweł II. Jego nauczanie w tej dziedzinie jest przedmiotem niniejszego opracowania. Szczególnie wiele cennych myśli na temat inspiracji dla życia duchowego, wypływających z biblijnego opisu spotkania Jezusa z bogatym młodzieńcem, Jan Paweł II zawarł w przesłaniu skierowanym do młodzieży oraz w nauczaniu na temat życia konsekrowanego. Należy jednak podkreślić, iż do perykopy o bogatym młodzieńcu Papież odwołał się szczególnie w pierwszym rozdziale encykliki *Veritatis splendor*. Biblijny przekaz, opisujący spotkanie Jezusa z młodzieńcem, stał się w encyklice właściwie punktem wyjścia do wnikliwych analiz dotyczących duchowo-moralnego życia wszystkich chrześcijan. Tym tropem pójdą niniejsze analizy. Najpierw zostaną ukazane inspiracje dotyczące fundamentów życia duchowo-moralnego ogółu chrześcijan; następnie analizy będą szukały odpowiedzi na pytanie, jakie przesłanie dla życia duchowego młodych ludzi zarysował Jan Paweł II; w końcu przyjdzie zatrzymać się przy szczególnej drodze powołania chrześcijańskiego, a mianowicie przy drodze życia konsekrowanego, będącej świadomym i zdeklarowanym kroczeniem według rad ewangelicznych.

I. FUNDAMENTY MIŁOŚCI W ŻYCIU DUCHOWO-MORALNYM CHRZEŚCIJAN

Sobór Watykański II w Dekrecie o formacji kapłańskiej *Optatam totius* wezwał do większego korzystania z Pisma Świętego w nauce teologii moralnej² Jan Paweł II, odpowiadając na to wezwanie, często odwoływał się do Pisma Świętego w wykładzie moralności chrześcijańskiej, m.in. w dwóch

---

innymi w serii komentarzy ekumenicznych: *Ewangelisch – Katholischer Kommentar zum Neuen Testament* (EKK), red. J. Blank, R. Schnackenburg, E. Schweizer, U. Wilckens, Zürich-Köln-Leipzig, 1975- S. P i s a r e k, *Historia oddziaływania tekstu (Wirkungsgeschichte) jako nowa metoda w badaniu Nowego Testamentu*, RBL 39(1986), s. 97.

² Sobór Watykański II, Dekret o formacji kapłańskiej *Optatam totius*, nr 16; zob. także Konstytucja dogmatyczna o Objawieniu Bożym *Dei Verbum*, nr 10, w: Sobór Watykański II, *Konstytucje, Dekrety, Deklaracje – tekst łacińsko-polski*, Paris 1967, s. 299, 345; Encyklika *Veritatis splendor* Ojca Świętego Jana Pawła II do wszystkich biskupów Kościoła katolickiego o niektórych podstawowych problemach nauczania moralnego Kościoła, nr 7, w: *Encykliki Ojca Świętego Jana Pawła II*, Kraków 1996, s. 712-838.

encyklikach: *Veritatis splendor* i *Evangelium vitae*. Papieska wizja życia duchowo-moralnego ma głębokie zakorzenie w przesłaniu biblijnym.

Szczególnie analiza rozmowy Chrystusa z bogatym młodzieńcem stała się dla Papieża „źródłem nauki moralnej Kościoła”³ Dzięki tej analizie w *Veritatis splendor* Papież ukazał istotne elementy Objawienia Starego i Nowego Testamentu dotyczące postępowania moralnego każdego chrześcijanina. W ujęciu Jana Pawła II istotnymi wyznacznikami życia moralnego chrześcijan są: „podporządkowanie człowieka i wszystkiego, co czyni – Bogu, Temu, który «jeden tylko jest Dobry»; związek pomiędzy moralnym dobrem ludzkich czynów a życiem wiecznym; naśladowanie Chrystusa otwierające przed człowiekiem perspektywę doskonałej miłości, a wreszcie dar Ducha Świętego jako źródło i moc życia moralnego «nowego stworzenia» (por. 2 Kor 5, 17)”⁴ Warto zauważyć, iż wszystkie te elementy Jan Paweł II wydobyl z perykopy o bogatym młodzieńcu. Stanowią one fundamenty życia duchowo-moralnego i dlatego każdy z nich wymaga osobnej, szczegółowej analizy.

Jan Paweł II ukazał przede wszystkim, iż człowiek przyporządkowuje siebie Bogu w przestrzeni Kościoła. We wspólnocie wierzących człowiek odkrywa swoje podstawowe powołanie, którym jest oddanie siebie Bogu⁵ Z racji tego, iż Bóg objawia się w Jezusie Chrystusie, podporządkowanie się człowiekowi woli Bożej dokonuje się podczas jego spotkania z Synem Bożym. Z tego też względu tak ważne jest dla życia duchowo-moralnego spotkanie Jezusa z bogatym młodzieńcem. Jan Paweł II przedstawił je jako dialog między Wychowawcą a uczniem⁶ Dialog ten zmierza ku poznaniu pełni prawdy o istocie życia chrześcijańskiego. Celem tego biblijnego spotkania, jak i innych „współczesnych spotkań”, dokonujących się we wspólnocie Kościoła, jest „przybliżenie się do Chrystusa” człowieka. Dla Jana Pawła II nie jest to człowiek abstrakcyjny, ale konkretna osoba przychodząca do Jezusa z całą historią swego życia, z bagażem różnorodnych doświadczeń życiowych.

Każdy człowiek – ukazywał Autor *Veritatis splendor* – powinien „wejść z sobą samym w Chrystusa” Jeżeli uczyni to, wówczas będzie w stanie doko-

³ *Veritatis splendor*, nr 28.

⁴ Tamże.

⁵ Zob. J. N a g ó r n y, *Teologia moralna jako eklezjalna nauka wiary w świetle Veritatis splendor*, w: J a n P a w e ł I I, „*Veritatis splendor*” *Tekst i komentarze*, red. A. Szostek, Lublin 1995, s. 274-294.

⁶ W podobny sposób interpretuje perykopę o bogatym młodzieńcu Klemens Aleksandryjski, zob.: C l é m e n t d' A l e x a n d r i e, *Le Pédagogue*, t. I-III (Sources Chrétiennes), Paris 1960-1970.

nać głębokiej refleksji nad swoim życiem i nad swoim postępowaniem⁷ Jan Paweł II zauważył, iż pytanie młodzieńca dotyczące postępowania moralnie dobrego Jezus sprowadza do jego fundamentów, czyli do uznania Boga: „zadać pytanie o dobro znaczy w ostatecznej analizie zwrócić się ku Bogu – pełni dobra”⁸ Papież podkreślił, iż Jezus odpowiadając młodzieńcowi: „jeden jest tylko Dobry”, odsyła go do „pierwszej tablicy” Dekalogu. Przykazania z „pierwszej tablicy” wzywają bowiem do uznania Boga jako jedyne i absolutnego Pana. Ewangeliczny młodzieniec przyszedł do Jezusa tylko jako do „dobrego Nauczyciela”, nie zaś jako do Boga. Chrystus pragnie ukierunkować myśli swojego rozmówcy na Boga, mówiąc: „dlaczego Mnie pytasz o dobro? Jeden jest tylko Dobry” (Mt 19, 17a), dlatego też Jan Paweł II dopowiedział: „uznanie Pana jako Boga stanowi najgłębszą istotę, samo serce Prawa, z którego wypływają i ku któremu prowadzą nakazy szczegółowe”⁹ Papież kontynuując swoją myśl stwierdził: „jeśli Bóg tylko jest Dobrem, to człowiek sam choćby najściślej przestrzegał, nigdy nie zdoła o własnych siłach «wypełnić» Prawa, to znaczy uznać Pana jako Boga i oddać czci należnej tylko Jemu. «Wypełnienie» może nastąpić tylko jako dar Boży: jako dar uczestnictwa w Boskiej Dobroci, objawiającej się i udzielającej w Jezusie, którego bogaty młodzieniec nazywa «Nauczycielem dobrym»”¹⁰ Widać wyraźnie, iż Papież zaakcentował łaskę Boga, która pozwala chrześcijaninowi wypełnić prawo moralne; równocześnie pokazał, iż bogatemu młodzieńcowi zabrakło postawy otwarcia się na łaskę.

Następnie Jan Paweł II, analizując omawianą perykopę, przeszedł do ukazania szczególnego związku między życiem wiecznym a wypełnieniem Bożych przykazań. Związek ten jest wyraźnie dostrzegany w słowach Jezusa: „Jeśli chcesz osiągnąć życie, zachowaj przykazania” (Mt 19, 17b)¹¹ Jezus odpowiadając młodzieńcowi nie zamierzał jedynie wymienić poszczególne przykazania, które należy zachować, aby „osiągnąć życie” Ojciec Święty zauważa, iż Nauczyciel z Nazaretu pragnął przede wszystkim uświadomić młodzieńcowi „centralne znaczenie Dekalogu” w stosunku do innych nakazów. Wymienione przez Jezusa przykazania pochodzą z „drugiej tablicy” Dekalogu,

⁷ Por. *Veritatis splendor*, nr 8.

⁸ Tamże, nr 9. Por. także: J a n P a w e ł II, Homilia wygłoszona 1.06.1991 r. podczas Mszy świętej w Koszalinie, *OsRomPol* 12(1991), nr 5 (132), s. 8.

⁹ *Veritatis splendor*, nr 11.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Por. tamże, nr 12; *Evangelium vitae*, nr 52.

której „*streszczeniem i fundamentem jest przykazanie miłości bliźniego*”¹² Nie oznacza to, że Jezus oddzielił przykazanie miłości bliźniego od przykazania miłości Boga. Jan Paweł II, powołując się na słowa św. Jana: „Jeśliby ktoś mówił: «Miłuję Boga», a brata swego nienawidził, jest kłamcą, albowiem kto nie miłuje brata swego, którego widzi, nie może miłować Boga, którego nie widzi” (1 J 4, 20), wnioskował, że „*bez miłości bliźniego, przejawiającej się konkretnie w przestrzeganiu przykazań, nie jest możliwa prawdziwa miłość Boga*”¹³

Chrystus nadaje przykazaniu miłości bliźniego charakter wewnętrzny i bardziej radykalny. Zwrócił na to uwagę Autor *Veritatis splendor*: „*miłość bliźniego wypływa z serca, które kocha i które właśnie dlatego, że kocha – gotowe jest spełniać w życiu najwyższe wymagania. Jezus wskazuje, że przykazań nie można traktować tylko jako progu minimalnych wymagań, którego nie należy przekraczać, ale raczej jako otwartą drogę doskonałości moralnej i duchowej, której istotę stanowi miłość (por. Kol 3, 14)*”¹⁴ Słowa Jezusa, dotyczące wypełnienia przykazań, Jan Paweł II odniósł do pouczenia św. Pawła w Liście do Rzymian: „albowiem przykazania: Nie cudzołóż, nie zabijaj, nie kradnij, nie pożądaj, i wszystkie inne – streszczają się w tym nakazie: *Miłuj bliźniego swego jak siebie samego*. Miłość nie wyrządza zła bliźniemu. Przeto miłość jest doskonałym wypełnieniem Prawa” (Rz 13, 9-10).

Temat wypełniania przykazań Bożych, prowadzących do życia wiecznego uwyraźnia, iż życie chrześcijańskie ma charakter dynamiczny i w pewnym sensie jest drogą. Z tego też względu Jan Paweł II podejmuje problematykę naśladowania Chrystusa¹⁵, które na tej właśnie drodze ma się dokonywać. Autor *Veritatis splendor* zauważył, że dzięki rozmowie z Jezusem młodzieniec zrozumiał, że samo zachowanie przykazań nie oznacza jeszcze osiągnięcia doskonałości. Pytając Jezusa: „Czego mi jeszcze brakuje?” (Mt 19, 20b) ma świadomość, że daleko jest jeszcze od celu. Doskonałość ewangeliczna nie polega na świadomości własnej bezgrzeszności, ale jest związana z naśladowaniem Jezusa. Naśladowanie Mistrza powinno dokonać się w wewnętrznej

---

¹² *Veritatis splendor*, nr 13.

¹³ Tamże, nr 14.

¹⁴ Tamże, nr 15.

¹⁵ Tamże, nr 19. Warto zaznaczyć, że idea naśladowania Chrystusa jest zasadniczą w koncepcji życia moralnego. Powstała w nurcie postulatów odnowy biblijnej w XIX w. Por. F. G r e n i u k, *Idea naśladowania Chrystusa*, w: „*Veritatis splendor*” *Przestanie moralne Kościoła. Materiały z sympozjum KUL 6-7.12.1993 r.*, red. B. Jurczyk, Lublin 1994, s. 111-112; J. K. N a g ó r n y, *Teologiczna interpretacja moralności Nowego Przymierza*, Lublin 1989, s. 316.

wolności. Taka doskonałość wymaga dojrzałości w darze z siebie, do której powołana jest ludzka wolność. Jezus wskazuje młodzieńcowi przykazania jako pierwszy, niezbędny, warunek osiągnięcia życia wiecznego; natomiast słowa dotyczące porzucenia wszelkiej majątności i pójścia za Nim mają charakter propozycji: „Jeśli chcesz...”¹⁶

Papież wyraźnie zaznaczył, że powołanie do doskonałej miłości nie jest zastrzeżone dla jakiegoś kręgu ludzi. Słowa Jezusa odnoszą się do wszystkich chrześcijan – „Zachęta: «idź, sprzedaj, co posiadasz i rozdaj ubogim», wraz z obietnicą: «będziesz miał skarb w niebie», dotyczy wszystkich, ponieważ jest bardziej radykalną formą przykazania miłości bliźniego, podobnie jak następne wezwanie: «przyjdź i chodź za Mną» jest nowym, konkretnym wyrazem przykazania miłości Boga”¹⁷ Drogą do doskonałej miłości jest więc naśladowanie Chrystusa.

Naśladowanie oznacza nie tylko słuchanie nauki Jezusa i zachowanie przykazań, ale jest czymś bardziej radykalnym. Dla Jana Pawła II naśladowanie Chrystusa jest pójściem „za Nim drogą miłości, która oddaje się bez reszty braciom dla miłości Boga”¹⁸, wyrzekłszy się w pierw własnych dóbr i siebie samego. Naśladowanie oznacza przyłgnięcie do Osoby Jezusa. Jezus wzywając młodzieńca, by szedł za Nim drogą doskonałości, żąda od niego, by doskonale wypełnił przykazanie miłości. Żąda tego od każdego człowieka, który chce iść za Nim: „Jeśli kto chce pójść za Mną, niech się zaprze samego siebie, niech weźmie krzyż swój i niech Mnie naśladuje” (Mt 16, 24). Pójście za Jezusem nie jest zewnętrznym naśladownictwem, gdyż dotyka samej głębi wnętrza człowieka. Prawdę tę akcentuje wyraźnie w *Veritatis splendor*: „Przez wiarę Chrystus zamieszkuje w sercu wierzącego (por. Ef 3, 17), dzięki czemu uczeń upodabnia się do swego Pana i przyjmuje Jego postać. Jest to *owocem łaski*, czynnej obecności Ducha Świętego w nas”¹⁹

Wezwanie do naśladowania Chrystusa jest zaproszeniem do życia trudnego i wymagającego samozaparcia. Zarówno młodzieniec z Ewangelii, jak i uczniowie wątpią w możliwość jego realizacji. Jednak to, co „u ludzi jest niemożliwe” (por. Mt 19, 26), jest możliwe dzięki łasce Boga. Człowiek staje się zdolny, by naśladować Chrystusa mocą udzielonego mu daru: „darem Chrystusa jest Jego Duch, którego pierwszym «owocem» (por. Ga 5, 22) jest

¹⁶ Por. *Veritatis splendor*, nr 17.

¹⁷ Tamże, nr 18.

¹⁸ *Veritatis splendor*, nr 20.

¹⁹ Tamże, nr 21.

miłość”²⁰ Jest to ostatni istotny element dotyczący postępowania moralnego, który Papież wydobył z perykopy ewangelicznej o bogatym młodzieńcu. W dalszej części encykliki, nawiązując do Listu św. Pawła do Rzymian, ukazał wychowawczą rolę Prawa Starego Testamentu. Prawo to pozwala grzesznemu człowiekowi uświadomić sobie swoją bezsilność, a zarazem skłania go, aby prosił o „życie w Duchu” i przyjął je. Tylko w tym nowym życiu człowiek może wypełnić Boże przykazania. Przywołując słowa Jana Pawła II można powiedzieć, iż dzięki światłu Ducha Świętego: „odślania się [...] autentyczna i pierwotna postać przykazania miłości, a także doskonałości, ku której ono zmierza: chodzi o *możliwość, którą otwiera człowiekowi łaska, dar Boga, Jego miłość*. Z drugiej strony, to właśnie świadomość otrzymania daru, posiadania w Jezusie Chrystusie miłości Bożej rodzi i ustawicznie podtrzymuje *świadomą odpowiedź* miłości ku Bogu i ku braciom”²¹

W mocy Ducha Świętego realizacja Bożych przykazań nie kojarzy się jedynie z trudem, przyporządkowania Bogu człowiek nie postrzega jako ograniczenia wolności. Łaska Ducha Świętego sprawia, że naśladowanie Jezusa Chrystusa jest drogą wolności prowadzącą ku życiu wiecznemu. Dzięki wolności staje się ostatecznie drogą miłości. Można powiedzieć, iż na tym polega podstawowy wymiar życia duchowo-moralnego każdego chrześcijanina. W takiej perspektywie trzeba spojrzeć na specyfikę chrześcijańskiej egzystencji ludzi młodych. Głównym bohaterem omawianej perykopy jest bowiem, oczywiście poza Osobą Jezusa, człowiek młody. Sam Jan Paweł II, opierając się na tej perykopie, rysuje specyfikę chrześcijańskiego powołania człowieka młodego.

II. ŻYCIE Z MIŁOŚCI I DLA MIŁOŚCI SPECYFIKĄ POWOŁANIA CZŁOWIEKA MŁODEGO

Jan Paweł II bardzo często kierował swoje nauczanie do młodych, podejmując temat powołania do życia chrześcijańskiego. To zagadnienie wielokrotnie odnosił do omawianej perykopy ewangelicznej. Wśród wielu wypowiedzi Papieża o tej tematyce należy wymienić List apostolski *Parati semper* do Młodych całego świata. Rok 1985 był ogłoszony przez Organizację Narodów

---

²⁰ Tamże, nr 22.

²¹ Tamże, nr 24.

Zjednoczonych Rokiem Młodzi. Z tej okazji Papież skierował List do Młodych, opierając swoje rozważania na opisie dotyczącym ewangelicznego spotkania Jezusa z bogatym młodzieńcem²² W Liście tym Jan Paweł II porównał ewangelicznego bogatego młodzieńca ze współczesnym młodym człowiekiem.

Ojciec Święty podkreślił, iż rozmowa Nauczyciela z młodzieńcem jest najbogatszym w treść spotkaniem, zawartym w Ewangelii, między Jezusem a młodym człowiekiem. Opisując rozmowę między nimi, zwrócił uwagę na to, „że posiada ona charakter uniwersalny i ponadczasowy. To poniekąd *stale i wciąż*, poprzez stulecia i pokolenia, Chrystus rozmawia z młodym człowiekiem, chłopcem czy dziewczyną. Rozmawia na różnych miejscach ziemskiego globu, wśród różnych narodów, ras i kultur”²³ W Liście apostolskim *Tertio millennio adveniente*, napisanym w związku z przygotowaniem Jubileuszu roku 2000, Jan Paweł II zauważył, że „*Chrystus czeka na młodych*, tak jak czekał na młodzieńca, który zadał Mu pytanie: «Nauczycielu, co mam dobrego czynić, aby otrzymać życie wieczne?» (Mt 19, 16) [...] Młodzi w każdej sytuacji [...] nieustannie zadają pytania Chrystusowi: *spotykają Go i poszukują, aby nadal z Nim rozmawiać*. Jeśli zdołają iść drogą przez Niego wskazaną, dana im będzie radość umocnienia Jego obecności w przyszłym stuleciu i w następnych, aż do wypełnienia czasów”²⁴ Jan Paweł II wyraża w ten sposób przekonanie, iż tak jak w czasach biblijnych, tak i dzisiaj Jezus jest dla wielu młodych ludzi Autorytetem. Mimo że współczesny świat proponuje młodemu pokoleniu wielu idoli, będących niejednokrotnie fałszywymi prorokami, jednak wielu młodych w aktualnym zamieszaniu duchowo-moralnym właśnie Jezusowi Chrystusowi zadaje fundamentalne pytania dotyczące najgłębszych pokładów ludzkiej egzystencji.

W dalszej części Listu apostolskiego *Parati semper* Autor zwrócił uwagę na materialne bogactwo ewangelicznego młodzieńca. Bogactwem rozmówcy Jezusa jest nie tylko dobro materialne, ale również i młodość. Współcześnie niewielu młodych ma liczne dobra materialne, ale wszyscy posiadają bogactwo, jakim jest młodość²⁵: „*jest to bogactwo odkrywania* – pisze Papież

²² List apostolski *Parati semper* Ojca Świętego Jana Pawła II do Młodych całego świata z okazji Międzynarodowego Roku Młodzi (31.03.1985).

²³ *Parati semper*, nr 2.

²⁴ Poznań 1995, nr 58; por. także Orędzie Ojca Świętego na XIX Światowy Dzień Młodzi 2004 r. *Chcemy ujrzeć Jezusa* (J 12, 21), nr 2, w: www.opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/przemowienia.

²⁵ Por. *Parati semper*, nr 3; Orędzie Papieża Jana Pawła II na XXXII Światowy Dzień Modlitw o Powołania, OsRomPol 16(1995), nr 3 (171), s. 5.

w Liście – a zarazem planowania, wybierania, przewidywania i podejmowania *pierwszych własnych decyzji*, które mają znaczenie dla przyszłości w wymiarze ściśle osobowym ludzkiej egzystencji”²⁶ Dzięki temu bogactwu ewangeliczny młodzieniec podjął decyzję przyścia do Chrystusa i postawienia Mu pytania o sens i wartość życia. Właśnie takie pytania najczęściej stawiają młodzi ludzie, gdyż, trzeba podkreślić, wielu z nich albo zagubiło, albo nie potrafi odnaleźć sensu i celu własnej egzystencji. Jan Paweł II starał się przedstawić ten sens młodemu człowiekowi poprzez ukazanie prawdy o Bogu: „*tylko Bóg jest ostatecznym oparciem dla wszystkich wartości, tylko On nadaje ostateczny sens naszej egzystencji*”²⁷ Bóg jest dobry, ponieważ jest Miłością. Papież potwierdził tę prawdę, odwołując się do słów św. Jana: „Tak bowiem Bóg umiłował świat, że Syna swego Jednorodzonego dał... (J 3, 16). Jan Paweł II wyraźnie bazuje tutaj na tym, iż wielu młodych z jednej strony ma wyczucie i pragnienie sięgania transcendencji, czyli docierania do wymiarów przekraczających to, co zmysłowe i empirycznie uchwytnie, z drugiej zaś strony – młodzi pragną po prostu miłości: chcą kochać i być kochani. Ukazanie Boga, który jest miłością, trafia w samo sedno intuicyjnych, czasem nieuświadomionych pragnień młodego człowieka.

Autor Listu zauważył, że spotkanie i rozmowa z Chrystusem nie jest ucieczką od świata, nie jest żadną formą alienacji. Papież mówił wręcz o tym, że trzeba „umilować świat” równocześnie podkreślając, iż konieczne jest zdobywanie wewnętrznego dystansu wobec niego²⁸, czyli z jednej strony – chodzi o to, by nie uciekać od świata, by wchodzić z nim w dialog, z drugiej zaś strony – by nie dać się pochłonać przez to, co jest w nim złe. W Przemówieniu podczas X Światowego Dnia Młodzieży w Manili Papież tłumaczył, jak ma wyglądać relacja młodego człowieka do otaczającego go świata. Słowa Jezusa: „Znasz przykazania...” (Mk 10, 19) interpretował jako: „Służ Bogu i bliźniemu zgodnie z wszystkimi nakazami szczerego i prawego serca”²⁹ Wyraźnie więc zachęcał Papież młodych do przestrzegania prawa moralnego, które zawarte jest w Dekalogu. To postępowanie według przykazań jest pomocą we właściwym podejściu do świata.

Niezwykle ważnym momentem spotkania młodego z Nauczycielem jest „Chrystusowe spojrzenie z miłością” Jan Paweł II podkreślił, że w spojrzeniu

---

²⁶ Por. *Parati semper*, nr 3.

²⁷ Tamże, nr 4.

²⁸ Por. tamże, nr 5.

²⁹ OsRomPol 16(1995), nr 3 (171), s. 17; por. także *Parati semper*, nr 6.

tym zawiera się „*jakby skrót i synteza całej Dobrej Nowiny*”³⁰ Wydarzenie to odniósł do pierwszego spojrzenia Boga na człowieka, zapisanego w Księdze Rodzaju – gdy Bóg stworzył mężczyznę i niewiastę „widział, że wszystko, co uczynił, było bardzo dobre” (Rdz 1, 31). Spojrzenie Stwórcy, opisane w Księdze Rodzaju, odzwierciedla się w spojrzeniu Jezusa na młodzieńca. Przez ofiarę krzyża „Boże spojrzenie” osiągnęło szczególną głębię miłości. Analizując „spojrzenie Chrystusa” Autor Listu pisze: „zawiera się w nim taka *afirmacja człowieka i człowieczeństwa*, do której zdolny jest tylko On, tylko Chrystus Odkupiciel i Oblubieniec. On jeden wie, «co w człowieku się kryje» (por. J 2, 25): zna jego *ślabość*, ale zna też nade wszystko jego *godność*”³¹ „Sporządzenie Chrystusa” stało się mocnym oparciem dla każdej egzystencji, w tym także dla ewangelicznego młodzieńca. „Sporządzenie” to było odpowiedzią Jezusa na świadectwo bogatego młodzieńca o przestrzeganiu przykazań w życiu. Równocześnie stało się wstępem do ostatecznego etapu rozmowy. Jan Paweł II przekonywał w ten sposób młodych ludzi, iż na każdego z nich pada miłujące spojrzenie. Prawda ta jest istotna szczególnie w kontekście różnych zafałszowanych obrazów Boga, jakie mogą nieść w sobie młodzi, wynikających, czy to z wadliwego wychowania i niewłaściwej formacji duchowej, czy też z jakichś negatywnych doświadczeń życiowych. Tylko prawdziwy obraz Boga będzie pociągał młodych do pogłębionego życia duchowego.

W perspektywie „spojrzenia miłości” słowa Jezusa skierowane do ewangelicznego młodzieńca: „idź, sprzedaj wszystko, co masz, i rozdaj ubogim, a będziesz miał skarb w niebie” (Mk 10, 21), nie są ani rozkazem, ani też wymogiem spełnienia czegoś niemożliwego do wykonania. Jan Paweł II rozumiał je jako powołanie do miłości, przy czym chodzi tutaj o miłość radykalną, tzn. stawiającą Boga objawionego w Jezusie Chrystusie w centrum życia chrześcijańskiego, równocześnie otwierającą się całkowicie na bliźnich w duchu solidarności. Radykalna miłość, do której wzywa Chrystus młodzieńca, stanowi fundament życia chrześcijanina.

Dla ewangelicznego młodzieńca stała się ona zbyt trudna do realizacji, bo prawdopodobnie patrzył na nią z perspektywy własnych ograniczonych możliwości. Jan Paweł II był jednak zawsze przekonany, iż w mocy Ducha Świętego oraz w optyce „spojrzenia miłości Jezusa” wielu młodych ludzi jest zdolnych do podjęcia powołania radykalnej miłości, czy to w życiu konsekrowa-

³⁰ *Parati semper*, nr 7.

³¹ Tamże.

nym, czy w posłudze kapłańskiej, czy też spełniając misję osób świeckich w Kościele i w świecie³²

Można powiedzieć, iż radykalna miłość, do której wzywa Jezus, ma swój konkretny kształt. Wyraża się ona w realizacji rad ewangelicznych: ubóstwa, czystości i posłuszeństwa. Dla Jana Pawła II perykopa o bogatym młodzieńcu, przede wszystkim z racji zawartego w niej wezwania do ubóstwa, stanowiła punkt wyjścia do szczegółowych analiz rad ewangelicznych. Do postępowania według rad ewangelicznych zobowiązują się uroczyście osoby pragnące podjąć życie konsekrowane, z tego względu słowa do nich skierowane mają dla niniejszego opracowania szczególne znaczenie: pokazują bowiem życie według rad ewangelicznych objawiające radykalizm miłości chrześcijańskiej.

III. ŻYCIE WEDŁUG RAD EWANGELICZNYCH ZNAKIEM RADYKALIZMU MIŁOŚCI

Sobór Watykański II w Dekrecie o przystosowanej odnowie życia zakonnego *Perfectae caritatis* (nr 5) zwrócił uwagę na to, że „zakonnicy wierni swej profesji, opuszczając wszystko dla Chrystusa (por. Mk 10, 28), niech idą za Nim (por. Mt 19, 21) jako za Tym, który jest jedynie konieczny, słuchając Jego słów (por. Łk 10, 39) i troszcząc się o Jego sprawy (por. 1 Kor 7, 32)”³³ Podobnie czytamy w *Katechizmie Kościoła Katolickiego*: „pójście za Jezusem Chrystusem obejmuje wypełnienie przykazań. Prawo nie zostaje zniesione, lecz człowiek zostaje zaproszony do odnalezienia go w Osobie swojego Nauczyciela, który jest doskonałym jego wypełnieniem. W Ewangeliach synoptycznych wezwanie Jezusa skierowane do bogatego młodzieńca, by poszedł za Nim jako posłuszny uczeń ściśle zachowujący przykazania, wiąże się z wezwaniem do ubóstwa i czystości. Rad ewangelicznych nie

---

³² Tamże. Warto tutaj zaznaczyć, że Papież wielokrotnie podkreślał w swoich wypowiedziach, że młodzi szukają na swej drodze życiowej kapłanów, z którymi potrafiliby rozmawiać o swoich problemach, tak jak bogaty młodzieniec z Chrystusem. Tej tematyce poświęcony jest List Ojca Świętego Jana Pawła II do wszystkich kapłanów Kościoła na Wielki Czwartek 1985 r., w którym Autor odwołał się do perykopy o bogatym młodzieńcu. Ponadto temat ten Papież poruszył w Orędziu na XXXII Światowy Dzień Modlitw o Powołania.

³³ W: Sobór Watykański II, *Konstytucje, Dekrety, Deklaracje – tekst łacińsko-polski*, Paris 1967, s. 267

można oddzielić od przykazań”³⁴ Temat powołania do życia konsekrowanego Jan Paweł II podjął w Adhortacjach apostolskich: *Redemptionis donum*³⁵ oraz *Vita consecrata*³⁶ W swoich analizach odwoływał się permanentnie do perykopy o bogatym młodzieńcu.

Spotkanie, w którym Jezus spogląda z miłością na młodzieńca, Papież odniósł do powołania chrześcijanina do życia według rad ewangelicznych. Do takiego życia w sposób szczególny powołane są osoby konsekrowane. Natomiast kapłani powinni „realizować rady ewangeliczne w sposób odpowiadający ich tożsamości”³⁷ Powołanie to jest szczególnym darem Boga³⁸ Rodzi się z wewnętrznego spotkania z miłością Jezusa, która jest miłością odkupieńczą. Miłość odkupieńcza, która została skierowana do określonej osoby, nabiera rysów oblubieńczych i staje się miłością wybrania. Ogarnia całą osobę powołanego w jej niepowtarzalnym „ja” osobowym, dotyka korzeni jego bytu. Jezus wzywając człowieka, podobnie jak ewangelicznego młodzieńca, odwołuje się zawsze do wolności: „Jeśli chcesz...” Odpowiedź wezwanego jest również dobrowolnym wyborem Chrystusa³⁹

Droga, na którą Chrystus powołuje swojego ucznia, ukazuje mu najgłębszy sens życia. Jest ona związana z „traceniem swojego życia” dla Chrystusa i Ewangelii (por. Mk 8, 35). Autor adhortacji *Redemptionis donum* tak tłumaczy tę myśl: „słowa: «idź... sprzedaj... rozdaj...» zdają się określać warunek uprzedzający powołanie. Skądinąd jednak warunek ten nie leży «wewnątrz» niego. Nie tylko bowiem, ażeby «chodzić za» Chrystusem, człowiek dokonuje odkrycia nowego sensu człowieczeństwa, ale dokonuje tego o tyle, o ile już za Nim idzie”⁴⁰ Powołany, idąc za Chrystusem, odkrywa skarb nie w swoich „majątnościach”, które posiada, ale w swoim sercu; „bogatym nie jest ten, kto posiada, ale ten, kto «rozdaje», kto zdolny jest dawać”⁴¹, czyli ten kto potrafi radykalnie kochać.

³⁴ Zob. KKK 2052-2056.

³⁵ Adhortacja apostolska *Redemptionis donum* Ojca Świętego Jana Pawła II o konsekracji zakonnej w świetle tajemnicy Odkupienia, w: *Adhortacje apostolskie Ojca Świętego Jana Pawła II*, Kraków 1996, s. 211-248.

³⁶ Adhortacja apostolska *Vita consecrata* Ojca Świętego Jana Pawła II do biskupów i duchowieństwa, do zakonów i zgromadzeń zakonnych, do stowarzyszeń życia apostolskiego, do instytutów świeckich oraz do wszystkich wiernych o życiu konsekrowanym i jego misji w Kościele i w świecie, Kraków 2003.

³⁷ *Pastores dabo vobis*, nr 27.

³⁸ Por. tamże, nr 36; *Vita consecrata*, nr 20; *Redemptionis donum*, nr 6.

³⁹ Por. *Pastores dabo vobis*, nr 36; *Vita consecrata*, nr 18.

⁴⁰ *Redemptionis donum*, nr 5.

⁴¹ Tamże.

Droga, na którą Chrystus powołuje ewangelicznego młodzieńca i wielu chrześcijan, prowadzi ku doskonałości, która polega na radykalnej miłości. Słowa: „Jeśli chcesz być doskonałym...” Papież odniósł do innych słów Jezusa: „Bądźcie więc wy doskonali, jak doskonały jest Ojciec wasz Niebieski” (Mt 5, 48). Stwierdził, że chociaż wezwanie człowieka do doskonałości było formowane przez myślicieli świata starożytnego i późniejszych epok, to jednak wezwanie biblijne posiada swój specyficzny profil: „Jest szczególnie wymagające, gdyż ukazuje człowiekowi doskonałość na podobieństwo samego Boga”⁴² Wezwanie do doskonałości należy do istoty każdego powołania chrześcijańskiego. W sposób bezpośredni jednak odnosi się do osób powołanych do realizacji rad ewangelicznych⁴³, gdyż świadomie zadeklarowane życie według rad (a takim jest życie konsekrowane) stanowi urzeczywistnianie radykalnej miłości i ma charakter profetyczny, tzn. jest przepowiadaniem prawdy, iż miłością radykalną mogą i powinni żyć wszyscy chrześcijanie, także ci, którzy nie składali uroczystych ślubów życia według rad ewangelicznych.

Temat profesji rad ewangelicznych Papież podjął również w homilii na otwarcie prac Synodu Biskupów poświęconemu życiu konsekrowanemu. W homilii tej powiedział, że „rozmowa Chrystusa z bogatym młodzieńcem wydatnia nade wszystko znaczenie ewangelicznego ubóstwa. W jakiś sposób jednakże jest w niej zawarta sprawa «bezżeństwa dla Królestwa Bożego», o czym mowa w Ewangelii św. Mateusza (por. 19, 12) – a także sprawa owego posłuszeństwa, które czyni człowieka w szczególny sposób podobnym do Tego, który stał się «posłusznym aż do śmierci» (Flp 2, 8)”⁴⁴ Jan Paweł II nauczał dalej, iż „Mistrz z Nazaretu wzywa swego rozmówcę, ażeby zrezygnował z takiego programu życia, w którym na pierwszy plan wysuwa się kategoria: «mieć», a na to miejsce *przyjął* program skoncentrowany na wartości samej osoby ludzkiej: na osobowym «być»”⁴⁵ Nakaz Jezusa do porzucenia bogactw Papież wyraźnie odniósł do ewangelicznej rady ubóstwa. Rada ta należy do samej istoty powołania i profesji zakonnej. Człowiek żyjący ewangelicznym ubóstwem daje świadectwo, że Bóg jest jego jedynym i prawdziwym bogactwem⁴⁶

---

⁴² *Redemptionis donum*, nr 4.

⁴³ Por. tamże, nr 7; *Vita consecrata*, nr 18.

⁴⁴ Homilia Ojca Świętego Jana Pawła II wygłoszona na rozpoczęcie Synodu 2.10.1994, *OsRomPol* 16(1995), nr 1 (169), s. 12.

⁴⁵ *Redemptionis donum*, nr 4.

⁴⁶ Por. *Vita consecrata*, nr 21.

Jak już to zostało wyżej powiedziane, uroczyste zdeklarowanie życia według rad ewangelicznych ma charakter profetyczny; stanowi dla wszystkich chrześcijan wezwanie do przyjęcia tych ewangelicznych wskazań, gdyż to one najpełniej pomagają chrześcijaninowi żyć pełnią miłości. Z racji swej szczególnej przynależności do Chrystusa – Najwyższego Arcykapłana wszyscy kapłani są wezwani do życia według rad ewangelicznych. Dlatego też Jan Paweł II w Adhortacji apostolskiej *Pastores dabo vobis* podkreślił, iż kapłani powinni „realizować rady ewangeliczne w sposób odpowiadający ich tożsamości”⁴⁷, a mianowicie na mocy przyrzeczeń posłuszeństwa i celibatu. Charakterystyczny jest fakt, iż także w adhortacji poświęconej posłudze kapłańskiej Jan Paweł II odwoływał się do perykopy o bogatym młodzieńcu, pokazując między innymi, iż na każdym etapie życia kapłańskiego towarzyszy człowiekowi miłość Powołującego.

Zdeklarowanie życia według rad ewangelicznych dokonywane przez osoby konsekrowane niesie także czytelne przesłanie wiernym świeckim, a szczególnie małżonkom. W każdym bowiem stanie życia chrześcijańskiego uczeń Chrystusa jest wezwany do duchowego ubóstwa, czyli nieprzywiązywania się do wartości materialnych, do czystości zgodnej z realizowanym powołaniem życiowym oraz do posłuszeństwa woli Bożej, pozwalającego przezwyciężyć pokusę pychy. Każdy uczeń Chrystusa powinien naśladować Mistrza w Jego radach ewangelicznych.

*

Podsumowując niniejsze rozważania należy stwierdzić, iż nauczanie Jana Pawła II oparte na perykopie o bogatym młodzieńcu przynosi wiele światła dla duchowo-moralnego życia chrześcijan. Przede wszystkim wskazuje na chrystocentryzm chrześcijańskiej egzystencji. Jezus Chrystus jest najwyższym autorytetem moralnym, a równocześnie wzorem do naśladowania. Swoim nauczaniem oraz życiową postawą wzywa człowieka do wejścia na drogę prowadzącą ku życiu wiecznemu. W świetle pełnego miłości spojrzenia Chrystusa na człowieka ani realizacja Bożych przykazań, ani też „zostawienie wszystkiego”, by urzeczywistnić radykalną miłość, nie są niemożliwe do realizacji. Spotkanie człowieka z Jezusem nie musi zakończyć się tak smutno, jak w Ewangelii. Pełne smutku odejście młodego człowieka potwierdza jedynie, że Jezus poważnie traktuje wolność człowieka. Spoglądając jednak z mi-

---

⁴⁷ *Pastores dabo vobis*, nr 27.

łością na człowieka, Jezus miłością obdarza i uzdalnia. Perykopa o bogatym młodzieńcu – w rozumieniu Jana Pawła II – potwierdza powszechność powołania chrześcijańskiego do miłości. Wszyscy, którzy spotkali się z pełnym miłości spojrzeniem Chrystusa, są wezwani do kroczenia Jego drogą.

Nauczanie Papieża nie daje podstaw do tego, aby opierając się na przypowieści o bogatym młodzieńcu, wprowadzać jakieś dwie płaszczyzny życia chrześcijańskiego: jedną – jakoby powszechną dla wszystkich, polegającą na realizacji Bożych przykazań, a drugą – jakoby ekskluzywną dla szczególnie powołanych, np. do życia konsekrowanego, czy też do kapłaństwa. Nie istnieje rozróżnienie na powołanie do „miłości mniejszej” i do „miłości większej”. Szeroka analiza perykopy zawarta w *Veritatis splendor* oraz w *Liście do Młodych* pokazuje, iż do radykalnej miłości wezwani są wszyscy uczniowie Chrystusa. Ciekawy jest jednak fakt, iż takie spojrzenie na perykopę o młodzieńcu nie zatracą w oczach Jana Pawła II specyfiki powołania do życia konsekrowanego. Osoby wybierające taką formę życia stają się dla wszystkich wierzących wyraźnym znakiem tego, iż można i warto żyć radami ewangelicznymi, do których pośrednio wzywa perykopa o bogatym młodzieńcu.

BIBLIOGRAFIA

- C l é m e n t d' A l e x a n d r i e, *Le Pédagogue*, t. I-III (Sources Chrétiennes), Paris 1960-1970.
- Ewangelisch – Katholischer Kommentar zum Neuen Testament (EKK), red. J. Blank, R. Schnackenburg, E. Schweizer, U. Wilckens, Zürich–Köln–Leipzig, 1975-
- G r e n i u k F., Idea naśladowania Chrystusa, w: *Veritatis splendor*. Przesłanie moralne Kościoła. Materiały z sympozjum KUL 6-7.12.1993 r., red. B. Jurczyk, Lublin 1994, s. 111-112.
- J a n P a w e ł II, Encyklika *Veritatis splendor* do wszystkich biskupów Kościoła katolickiego o niektórych podstawowych problemach nauczania moralnego Kościoła, w: Encykliki Ojca Świętego Jana Pawła II, Kraków 1996, s. 712-838.
- J a n P a w e ł II, Adhortacja apostolska *Redemptionis donum* o konsekracji zakonnej w świetle tajemnicy Odkupienia, w: Adhortacje apostolskie Ojca Świętego Jana Pawła II, Kraków 1996, s. 211-248.

- J a n P a w e ł II, List apostolski *Parati semper* do Młodych całego świata z okazji Międzynarodowego Roku Młodzieży (31.03.1985), w: Listy pasterskie Ojca Świętego Jana Pawła II, Kraków 1997, s. 110-158.
- J a n P a w e ł II, Homilia wygłoszona na rozpoczęcie Synodu 2.10.1994, *OsRomPol* 16(1995), nr 1 (169), s. 12-13.
- J a n P a w e ł II, Homilia wygłoszona 1.06.1991 r. podczas Mszy świętej w Koszalinie, *OsRomPol* 12(1991), nr 5 (132), s. 7-8.
- J a n P a w e ł II, Orędzie na XXXII Światowy Dzień Modlitw o Powołania, *OsRomPol* 16(1995), nr 3 (171), s. 5-7.
- J a n P a w e ł II, Orędzie na XIX Światowy Dzień Młodzieży 2004 r. Chcemy ujrzyć Jezusa (J 12, 21), nr 2, w: www.opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/przemowienia.
- N a g ó r n y J. K., Teologiczna interpretacja moralności Nowego Przymierza, Lublin 1989.
- N a g ó r n y J., Teologia moralna jako eklezjalna nauka wiary w świetle *Veritatis splendor*, w: J a n P a w e ł II, *Veritatis splendor*. Tekst i komentarze, red. A. Szostek, Lublin 1995, s. 274-294.
- P i s a r e k S., Historia oddziaływania tekstu (*Wirkungsgeschichte*) jako nowa metoda w badaniu Nowego Testamentu, *RBL* 39(1986), nr 1, s. 96-107.
- Sobór Watykański II, Konstytucje, Dekrety, Deklaracje – tekst łacińsko-polski, Paris 1967.

L'AMOUR EST L'ESSENTIEL DE LA VOCATION CHRÉTIENNE
 À LA LUMIÈRE DE LA RÉFLEXION THÉOLOGIQUE DE JEAN PAUL II
 SUR LA PÉRICOPE ÉVANGÉLIQUE DU JEUNE HOMME RICHE

R é s u m é

Les présentes réflexions constituent un essai pour montrer l'attitude de l'amour comme chemin vers la réalisation de la vocation chrétienne. Le but ici visé est réalisé en s'appuyant sur l'analyse de la réflexion théologique de Jean Paul II sur la péricope évangélique du jeune homme riche. Selon le Pape, le fondement de la vocation chrétienne est Jésus-Christ qui invite chaque homme à un lien personnel avec Lui et à Le reproduire dans la puissance du Saint-Esprit, suite à cela, l'homme entre sur le chemin de l'amour. Jean Paul II tire de façon particulière de la péricope du jeune homme la question „du regard du Christ avec amour” et la développe dans l'enseignement adressé avant tout aux jeunes. Ce sont eux qui, au vu de leur âge, sont particulièrement sensibles à accepter l'amour et à le partager selon le dessein du

Christ. Dans cette optique, les jeunes peuvent découvrir l'invitation à entrer sur le chemin de la vie soit consacrée, soit sacerdotale appelant à un radicalisme particulier de l'amour. L'essentiel de Jean Paul II, émanant de sa péricope sur le jeune homme riche, consiste à dire que tous les membres de l'Église, et par conséquent aussi les laïques, sont capables de vivre dans l'amour.

Résumé par l'abbé Stanisław Szymanek

Słowa kluczowe: miłość, powołanie, rady ewangeliczne.

Key words: charity, vocation, evangelical counsels.

Mots clefs: la charité, la vocation, les conseils évangéliques.